

Obsah

Úvod	5
1. K termínu archaizmus	15
Lexikologická filiácia termínu.....	15
Termín archaizmus v historickolingvistických a dialektologických prácach	16
Hľadisko národného jazyka, jeho vývinu verzus hľadisko nárečového systému, jeho štruktúry	22
2. Konsonantická mäkkostná korelácia: archaizmus ako dominanta nárečovej štruktúry	26
Aspekt časovej a územnej špecifickosti	26
Konsonantická mäkkostná korelácia ako integračný /diferenčný činiteľ a aspekt areálovej okrajovosti	28
K niekoľkým aspektom časovej a územnej nerovnomernosti obmedzovania platnosti konsonantickej mäkkostnej korelácie vo východoslovenskom makroareáli a ich reflex v nárečových systémoch: <i>moro</i> verzus <i>morjo</i>	34
K špecifikám konsonantickej mäkkostnej korelácie ako vývinového archaizmu	41
Konsonantická mäkkostná korelácia ako dominanta nárečovej štruktúry sotáckych dialektov severovýchodného Zemplína v kontexte petrifikácie a nivelizácie	44
Archaizmus v procese jazykovej zmeny: záverom k problematike konsonantickej mäkkostnej korelácie v sotáckych nárečiach severovýchodného Zemplína.....	53
Záverom	57
3. Bilabiálne μ: archaizmus zachovaný v centrálnej i okrajovej časti slovenského jazykového územia	58
Bilabiálne μ v konsonantickom systéme slovenských nárečí	58
Základné orientačné schémy a exemplifikačné kartografické zobrazenie	61
Fonematický status archaizmu	67
K špecifickým faktorom zachovania μ vo východnej časti východnej slovenčiny	67
Základné prípady fungovania fonémy /v/ v neutralizačných pozíciách.....	70
K abovskému prípadu	72

K prejavom synchronnej dynamiky v sotáckych nárečiach severovýchodného Zemplína: a) fonologický systém v prestavbe: sonórnosť verzus šumovosť fonémy /v/, b) pádová prípona -ou v substantívnej deklinácii	75
Zmena / > u v l-ovom prídavku mužského rodu	83
Záverom	88

4. Slovesné prípony -u v 1. os. sg. a -m v 1. os. pl.: archaizmus a archaizmus alebo archaizmus a výsledok jazykovej inovácie?	90
4.1 Slovesná prípona -u v 1. os. sg.: archaizmus ako príklad na kontinuálnu a reštituovanú petrifikáciu staršieho vývinového stavu slovenského jazyka	90
4.2 Slovesná prípona -m v 1. os. pl.: archaizmus alebo výsledok jazykovej zmeny?	106
Záverom	119

5. Duálová prípona: archaizmus s refunkcionalizáciou formy..	122
Novosť verzus nepôvodnosť duálových gramatických morférov v súbore plurálových gramatických morférov a aspekt funkčnej substitúcie	122
Aspekt typologickej odlišnosti morfológických archaizmov ..	126
Duálové formy z pohľadu odbornej literatúry	128
Aspekt typovej rozmanitosti duálových foriem	131
Substantívne duálové prípony v plurálovej funkcii z aspektu lexematickej viazanosti/neviazanosti	133
Aspekt variability substantívnych inštrumentálových plurálových prípon v slovenských nárečiach a prípona -oma v substantívnom deklinačnom systéme východoslovenských nárečí	136
Substantívny deklinačný systém sotáckych nárečí a prípona -oma	140
Záverom k inštrumentálovej substantívnej plurálovej prípone -oma	145

6. Záver	146
-----------------------	------------

Použitá literatúra	156
---------------------------------	------------

Zoznam skratiek	169
------------------------------	------------

Résumé	171
---------------------	------------